

Velja po pošti:

za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20
za Nemčijo odelotno " 28.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " 12.—
za četrt leta " " 6.—
za en mesec " " 2.—

V spravi prejeman mesečno K 1.90

SLOVENECE

Inserati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:
enostolpna pettivrsta (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:

vsak dan, izvenoma nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
Avstr. poštne hran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
hran. račun št. 26.511. — Upravniškega telefona št. 188.

ZA BLAGOR LJUBLJANE!

Ljubljanski gg. deželnozborski volilci!

Vsi, katerim je v resnici pri srcu čast, ugled in napredek Ljubljane,
napišite za deželnozborsko volitev 31. oktobra na glasovnice:

ANTON ROJINA

mizarski mojster in hišni posestnik v Ljubljani.

Za ljubljansko vodstvo Slovenske Ljudske Stranke:

dr. Vinko Gregorič

i. č. načelnik.

Današnja številka obsega 8 strani.
S prilogo »Naša Gospodinja«.

Državni zbor.

Dunaj, 24. oktobra.

Italijansko-turški spor.

Začetkom današnje seje je ministrski predsednik odgovoril na štiri interpelacije glede italijansko-turškega spora. Izjavil je v dogovoru z ministrom za zunanje posle: Vlada je v Rimu in Carigradu delala na to, da prepreči spor med Italijo in Turčijo. Italija išče v Tripolisu gospod. koristi. Zato je naša vlada Turčiji prijateljsko svetovala, naj po možnosti ustreže Italiji, ki zagovarja »status quo« na Balkanu. Obžalovanja vredno je, da prejšnja turška vlada ni spoznala resne situacije in pravočasno poslušala našega dobrega sveta. Zato se je italijanska vlada odločila, da zasede Tripolis. O tem pa iz prijateljskih ozirov ni obvestila svojih zaveznikov, ker je hotela preprečiti vsako tuje posredovanje. Pa tudi pozneje je naša vlada posredovala, pa brez uspeha, in bode zopet posredovala, ko pride pravi čas. Jasno in umevno je, da želi Avstrija, naj bi bojišče ostalo omejeno na Tripolis in se vojska ne prenese na Balkan in Adrijo. To je italijanska vlada tudi odločno obljubila; mi nimamo vzroka, da bi o tem dvomili. Vlada hoče tudi vse storiti, da varuje naše trgovinske koristi v turških pokrajinah.

Italijanska fakulteta.

Zbornica je nadaljevala razpravo o italijanski pravni fakulteti. Italijanski socialni demokrat Batisti je prečital daljši, sicer odločen, pa jako stvaren odgovor dr. Erlerju, ki je s al. poleg govornika in se smehljaj. Batisti je seveda zahteval, da se italijanska fakulteta ustanovi v Trstu.

Jako obširno, stvarno in spretno je dr. Rybač zastopal že znano slovensko stališče v tem vprašanju. Smešno je že, pravi govornik, kako morajo italijanski poslanci beračiti za pravno fakulteto pri vladi in raznih strankah. To je tudi nečastno in ponižujoče za italijanske poslance. Mi Slovenci in Hrvatje izpočetka Italijanom nismo odrekli pravice do pravne fakultete. Ako so naši tovariši lansko leto v odseku z obstrukcijo preprečili rešitev tega vprašanja, merodajni so bili dru-

gi, posebno taktični razlogi. In ko je minoli teden večina jugoslovanskih poslancev glasovala za Concijev predlog, da pride to vprašanje na dnevni red pred proračunom, hotela je demonstrirati proti nestrpnosti nemških radikalcev, ki sploh vsem nemškim narodom odrekajo pravico do srednjih in višjih šol. Seveda, Nemci so nasičeni in zahtevajo, da drugi narodi stradajo. Ustavljajo se nemškimi univerzam, češ, da so tovarne za uradnike. S tem hočejo reči, da naj vse državne službe dobe nemški sinovi, Slovani pa naj so k večjemu sluge in cestarji. (Živahno pritrdjevanje.) Sploh zahtevajo in uživajo Nemci v Avstriji posebne privilegije. V Dalmaciji, Trstu, Carigradu, Parizu in drugod zahtevajo nemške šole na državne stroške, dočim se z vso silo upirajo n. pr. na Dunaju češkim zasebnim šolam. To bi razumeli, ko bi Dunaj bil le pokrajinsko mesto; toda Dunaj je prestolnica mnogojezične Avstrije. (Burno pritrdjevanje. Fresl kliče: Dunaj dobi še češkega župana. Bučen smeh.) Ali se morete še čuditi, ako mlajši slovenski rod v Avstriji ne goji istih čustev, kakor n. pr. veterani. Mi Slovenci se moramo boriti na dve strani za svoj obstanek; na eni strani proti Nemcem, na drugi proti Italijanom. In ti so v Primorju še hujši od Nemcev. Zato je naravno, da slovenski poslanci niso posebno navdušeni za italijansko fakulteto, najmanj pa v Trstu, koder nam liberalni Italijani že nad dvajset let odrekajo celo ljudske šole. (Živahno pritrdjevanje.)

Nato so danes govorili še dalmatinski poslanec dr. Smodlaka, češki poslanec Formanek, socialni demokrat Tomašek in vsenemški poslanec dr. Jáger, ki je neusmiljeno voditeljem nemškonarodne zveze zmival glave, ker ne preprečijo italijanske fakultete. Ker nemškonarodna zveza ni še na jasnem, kako naj glasuje v tem vprašanju, je bila razprava pretrgana že ob tretji uri. Jutri govore še štirje govorniki. Nato predsednik odkáže vladno predlogo proračunskemu odseku. Tako bi začasno nemškonarodna zveza prišla iz zadrege. Ako pa italijanski poslanci zahtevajo, da mora odsek n. pr. že v štirinajstih dneh rešiti vladni načrt, potem pa bode morala nemškonarodna zveza že jutri pokazati svojo barvo. Nemški agrarci so danes dopoldne sklenili, da sicer glasujejo za italijansko fakulteto, toda ne na Dunaju ali Tirolskem, ampak v Primorju. —

Nemški radikalci Wolfove struje so postali krotkejši in ugovarjajo le proti temu, da bi italijanska fakulteta bila ustanovljena na nemških tleh. Sicer pa hočejo solidarno postopati s planinskimi Nemci. Ti pa doslej tudi niso še edini in dvomimo, da bodo. Dr. Erler, Wastian, Hofmann, Dobernig, Markhl in drugi ne bodo nikdar glasovali za italijansko fakulteto, tudi ne s sedežem v Trstu, dočim dr. Steinwender, dr. Stölzl, dr. Waldner odločno zagovarjajo italijansko zahtevo že iz taktičnih in političnih razlogov. Sklenili so, da bodo o italijanski fakulteti pozneje sklepali, ko zavzamejo končno stališče alpski Nemci.

Koncem seje je dr. Ivčević govoril za nujni predlog glede dalmatinske železnice. Jutri zopet seja.

Razprava o draginji.

V draginjskem odseku se nadaljuje razprava o argentinskem mesu. V torek, dne 24. oktobra, je trajala seja od 4. ure popoldne do 7. ure zvečer.

Poslanec Hladnik je povdarjal, da so živinorejci proti vpeljavi žive živine iz Balkana zlasti iz zdravstvenih ozir. Iz uradnih statističnih podatkov je znano, da je n. pr. leta 1904 obolelo 29.174 goved in 1039 prašičev vsled bolezni na gobcu in parkljih. V enem letu je poginilo 2547 goved in na tej in drugih boleznih.

Prašičev je poginilo v enem letu 32.667. Stroški za pokončevanje nalezljivih bolezni so znašali v letu 1907 celih 1.716.746 K; od tega se je plačalo oškodovanim živinorejcem samo 56.652 kron, drugo se je izdalo živinozdravnikom, orožnikom, preglednikom i. dr. Dovolj je preskrbljeno za potrebe našega prebivalstva s pogodbo z balkanskimi deželami. Po tej pogodbi se sme samo zaklane živali iz balkanskih dežel uvažati, in sicer šele potem, ko so jih naši živinozdravniki pregledali. Leta 1911 je bilo po pogodbi pripuščeno 30.000 zaklanih volov, 120.000 zaklanih prašičev in 100.000 zaklanih ovac. To število se bode leto za letom pomnožilo in leta 1917 bode vpeljano meso od 50 tisoč volov, 170.000 prašičev in 100.000 ovac. To meso bode cene domačega mesa zdatno znižalo. Že letos je bilo opaziti, da so cene naših prašičev, ko so prišle prve pošiljatve prašičjega mesa iz Srbije, padle za 10 odstotkov in še več.

Naša živinoreja ni zastala, ampak napreduje; leta 1850 je bilo 513 mili-

nov goved, leta 1880 pa 858 milijonov, leta 1890 se je število zvišalo na 864 milijonov in leta 1900 na 951 milijonov. Število prašičev je bilo leta 1850 komaj 216 milijonov, leta 1900 pa 470 milijonov. Ako se je v zadnjem desetletju število goveje živine nekoliko znižalo, se je pa število prašičev za več kakor 1.400.000 zvišalo.

Znano pa je, da znaša prirastek na teži pri 100 govedih 5800 kg, pri 100 prašičih pa povprečno 8500 kg. Torej se je množina mesa vsaj toliko pomnožila, kakor število prebivalstva. Ako primerjamo Avstrijo z Nemčijo, vidimo, da pride pri nas na 100 ljudi 36 goved, v Nemčiji pa samo 34. In vendar na Nemškem ne mislijo na vpeljavo argentinskega mesa, ampak pospešujejo domačo živinorejo z visoko carino, katero je treba plačati od vsake vpeljane goved. In v Nemčiji je blagostanje kmeta in obrtnika veliko boljše nego pri nas.

Tudi naše mlekarstvo ni tako zastalo, kakor je trdil poslanec Reumann. Iz raznih podatkov je razvidno, da so pri nas krave, ki dajo na leto do 4000 litrov mleka in še več. Statistika nam pove, da pride v Avstriji na vsakega človeka na dan povprečno 171 l mleka, na Nemškem 247 l, na Francoskem 025 l in na Angleškem 024 l. Ako bi mi posnemali glede argentinskega mesta Angleže in Francoze, bi utegnile tudi pri nas priti razmere, da bi tudi pri nas padla množina mleka, in to bi bila neizmerna škoda za prehranitev našega ljudstva.

Govorili so nadalje Reumann o živalski kupčiji, dr. Schoepfer o potrebi, da se na Tirolskem paša bolj izrabi. Dr. Renner je strastno govoril zoper izjavo poljedelskega ministra in skušal dokazati, da poraba argentinskega mesa ni prav nič nevarna in se skliceval na Angleško, kjer že 15 let uvažujejo tako meso. Marek je zahteval, naj se dovoli iz Rusije uvaževanje žive živine.

Ob 7. uri se je debata prekinila in se nadaljuje v sredo.

Med razpravo v draginjskem odseku sta veliko konferirala ministrski predsednik Gautsch in vitez Bilinski.

Roman nadvojvode Ferdinanda Karla.

Dvorni svetnik Czuber ima dve hčerki, Berto in Ano, obe krasotici in zelo izobraženi. Pred kakimi desetimi

leti je spoznal nadvojvoda na nekem plesu rodbino Czuber, takrat 19letna Berta je napravila nanj globok vtis. Nadvojvoda je nato obiskal rodbino, ki je bivala v Pragi, kolikokrat je le mogel. Tudi na letovišče, kjer je bivala rodbina poleti, je hodil nadvojvoda tako, da so pričeli ljudje opravljati rodbino dvornega svetnika, ki je vsled tega prodal vilo. Dvorni svetnik Czuber se je nato preselil na Dunaj, kamor je bil takrat premeščen tudi nadvojvoda kot poveljnik nekega polka cesarskih lovcev. Na Dunaju je nadvojvoda še nadalje občeval z Berto, ki se je preselila v četrti okraj, kjer je imela veliko, obsežno stanovanje. Ko je nadvojvoda prvič izjavil, da namerava poročiti Berto, so mu dali dopust in ga poslali na velika potovanja v inozemstvo, pri katerih sta ga pa večkrat spremljali Berta in njena mati. Dvorni svetnik Czuber je med tem kupil veliko vilo v Hitzingu, kjer je bival s svojo rodbino. Začetkom letošnjega leta je pa zopet prodal svojo vilo in se preselil s svojo ženo in obema hčerama v Solnograd. Tudi nadvojvoda Ferdinand Karel biva že več časa v Solnogradu. »Zeit« poroča: Cesar je že dovolil nadvojvodi Ferdinandu Karlu, da sme odložiti vse svoje časti. Dotični odlok je datiran z dne 21. t. m. in se najbrže v kratkem objavi. Ko se ta odlok objavi, se bo nadvojvoda imenoval priprosto Karel Burg. Črtali ga bodo iz liste članov gosposke zbornice in vitezov zlatega runa, odloži tudi šaržo generalnega majorja in imejiteljstvo enega avstrijskega in enega pruskega polka. Nadvojvoda se namerava naseliti v Švici. Svojo prošnjo je pustil nadvojvoda predložiti cesarju po nekem sorodniku že pred tremi tedni, istočasno je pa vložil tudi prošnjo za odstop najvišjemu dvornemu mojstru. Ko je izvedel, da se cesar načeloma strinja s prošnjo, se je takoj poročil s Czuberjevo. »Bohemia« poroča, da so izročili upravo gradu Rottenstein nadvojv. dvornemu mojstru Szimeithu. V Rottenstein so poslali konje in voze, ki so se nahajali v Hradčinu. Uradnike in osobe hlevnega oddelka so že odpustili. Poročilo, da se je nadvojvoda že oženil s Czuberjevo, se potrjuje. Nadvojvoda in njegova soproga sta se minuli mesec vozila z avtomobilom po Bavarskem in sta se nahajala minuli teden v Monakovem.

Italijansko-turška vojska.

Velikanske laške izgube.

Korespondenčni urad poroča iz Carigrada: Govori se, da je izjavil turški zunanji minister pri sprejemu diplomatov, da so izgubili Lahi pri Benghaziju 2000 mrtvih. »Secolo« pa poroča, da so dozaj odposlali Lahi 60.000 mož, 7000 konj in 3000 mul v Afriko. Pri Benghaziju so izgubili Lahi 1200 mož. Po rimskih poročilih so izgubili Turki od začetka vojske 500 mrtvih, 1000 ranjencev in 600 vjetnikov. Turške izgube so torej manjše kakor laške, ker imajo Lahi 1200 do 2000 mrličev, med tem ko jih imajo Turki zgolj 500. Laški listi, kakor na primer »Corriere della Sera« in »Tribuna« slave padle laške vojake.

Boji pri Benghaziju.

»Agenzia Stefani« poroča iz Tripolisa dne 23. t. m.: Iz Benghazija so došla poročila, koliko sovražnikov je stalo nasproti našim vojakom, ko so se izkrcavali. Rednih turških vojakov je bilo 500 do 600 mož, podpiralo jih je 4000 do 5000 Arabcev. Turki in osobito Arabci so imeli zelo velike izgube, do 400 mrtvih in 800 do 1200 ranjencev. Sovražnikove izgube bi bile še večje, če bi ne bila nastala noč, ki je prišla prav sovražniku, ko se ni umikal, marveč bežal v notranjo deželo. V mestu je ostalo ponoči le malo ljudi, ki so pokopavali mrličje in skrbeli za ranjence. Škoda, povzročena po obstreljavanju v Benghaziju, ni znatna, ker je bilo odanih le omejeno število strelcev. V Benghaziju in v neposredni okolici je zdaj mir. Oklic generala Caneve je napravil na Arabce ugoden vtis. Vedno dohajajo Arabci, ki ponujajo predajo. Dementira se poročilo o masakru v krščanskih misijonskih zavodih. Bolniška ladja »Re d'Italia« je odplula z bolniki in ranjenci v Neapelj. Značilno je, da poročilo ne pove, koliko ljudi da so izgubili Lahi in koliko je bilo sploh na laški strani vojakov. Reuterjev urad pa poroča z Malte: Po pismih, došlih iz Benghazija, je povzročilo laško obstreljevanje med prebivalstvom strašno paniko in znatno škodo. Porušenihi je veliko poslopij. Deloma porušena je cerkev Malteškega reda. Ubitih je bilo 8 Maltežanov, 10 pa ranjenih. Baje je poškodovan tudi angleški konzulat in je ranjen angleški konzul, kakor tudi več angleških državljani in judov, ki so zbežali v angleški konzulat. Število

Derna.

Homs.

Benghazi.

Od Italijanov zasedena mesta na cirenajski obali v Tripolisu.

žrtev laškega bombardementa med prebivalstvom se ceni na 4000.

Kakor nam došla poročila dokazujejo, se torej že zdaj Lahom ne godi tako dobro, kakor so to pričakovali, ko so mislili, da bodo kar igraje zasedli Tripolitani in Cirenajiko. Dozaj so bili boji pri Benghaziju in pri Homsu. Baje med Lahi v Benghaziju disciplina ni najboljša. Kaj še bo, ko prično Lahi prodirati v notranjo deželo, ko so že dozaj izgubili pri Benghaziju po rimskem »Secolu« 1200 mož! Tako velike izgube so običajne zgolj ob večjih bitkah in ne pri malih praskah.

V Tripolitani neprestani boji. Turki vedno napadajo mesto Tripolis. Vstaja v mestu Tripolis.

V London se poroča iz Tripolisa: Dne 23. t. m. so arabski jezdec napadli laške prednje straže. Medtem, ko so poizkušali Lahi pregnati Arabce, se je pa zbralo prebivalstvo v mestu Tripolis, ki je odkorakalo na mestno mejo, kjer je streljalo odzadaj na Lahe, ki so se borili proti Arabcem. Opoldne so prodrli oboroženi Arabci v bazar, kjer so pozročili divjo paniko. V kratkem času so laške straže obvladale položaj. Nekaj Arabcev je bilo ubitih, nad 200 so jih pa vjeli. Lahi so izpraznili ulice in zapodili prebivalce v hiše. Tako londonsko poročilo, ki sicer ne objavlja vseh podrobnosti in zamolči tudi laške izgube, a je le toliko jasno, da so Arabci napadli mesto Tripolis, prodrli v mesto,

Revolucija na Kitajskem.

Vsled slabih protidredb kitajske cesarske vlade se širi vstaja vedno bolj proti severu. Vstahi so 19. oktobra zasedli Ičan. V provinci Hupesind so ob Janceju ležeča mesta v rokah vstašev. Kitajska vlada je kakor znano naprosila generala Juanšikaja, ki ga je prej prezirala, da bi prevzel poveljstvo cesarske armade, a kakor poroča kitajski uradni list, je Juanšikaj odklonil ponudbo, češ, da ga boli ranjena noga.

kjer se je vršil nato poulični boj, v katerem so zmagali po tem poročilu dne 23. t. m. Lahi. Iz Rima se pa 24. t. m. (včeraj) poroča: Turški vojaki, ki so se umaknili od mesta Tripolis, so mesto energično napadli. Turke je podpiral tudi del prebivalstva v Tripolisu, ki se je uprl. Po zelo živahnem odporu turških vojakov se je posrečilo Lahom, da so odbili napad. Tako londonsko kakor rimsko poročilo ne pove ničesar o laških in turških izgubah. (Seveda, ker Lahi vse cenzurirajo.)

Arabci proti Turkom.

Laške nade, da se Arabci ne bodo pridružili Turkom, so se izjalovile. Tako pri Bengaziju kakor pri Tripolisu se bore Arabci proti Lahom. Na eni strani jih vodi sovraštvo in fanatizem proti kristjanom, na drugi strani pa Arabci znajo, da bo z laško okupacijo konec trgovine s sužnji. To sta glavna razloga, zakaj se bore Arabci proti Lahom, seveda pride v poštev tudi rodoljubje.

Mine pred Solunom.

Iz Soluna poročajo, da turške ladje neprestano pogrezajo v solunskem prelivu mine v morje. Število že položenih min cenijo na 1400.

Polom italijanskih bank.

Iz Benetk poročajo, da so vsled poloma treh velikih trdk izgubile tri banke skoro milijon lir. Pričakovati je, da bodo nekatere banke zaprli.

Kitajska vlada je poslala bruseljski »Agence d'extreme« uradno brzojavko, po kateri cesarska vlada izjavlja, da bo točno izplačala zapadle kupone državnih dolgov. Uradna brzojavka zanikava, da bi bili priporili vstahi kak vspeh in trdi, da oblegajo cesarske čete Hankav, Vučan in Hunjan in da bodo morali v kratkem vstahi kapitulirati. Poročila Evropecev, ki bivajo v pobunjeni Kitajski, pa opisujejo položaj ravno nasprotno, kakor ga slika kitajska cesarska vlada.

Juanšikaj,

znani reformator kitajske armade in državnik, ki ga je vlada svojčas pregnala, zdaj pa proti vstašem na pomoč kliče.

V meslini občini Kamnik

so v petek dne 27. t. m. občinske volitve. Borba je huda. Liberalci in z njimi združeni mokračji, ki imajo tudi med kandidati svoje zastopnike, se poslužujejo nečuvnega terorizma. Pripoveduje se celo, da nekaterniki prete strankam v hiši, da jim odpovedo stanovanja, delavcem in obrtnikom pa zaslužek, ako ne volijo z njimi. Da ne reagiramo na nesramne, tudi docela izmišljene napade v njihovih listih dan za dnevom na somišljenike S. L. S., pove mo le, da so izdali pamflet o naši stranki, v katerem se laže, obrekuje, sumniči v toliki meri, da je moralo okrajno glavarstvo pamflet zapleniti. Lažejo se, da bode moralo mesto prevzeti in drago plačati hotel »Krištof«, »Kamniški dom« in bogsivedi kaj še vse; posebno, da se bodo davki povikšali v neznosni meri, iz hleva hotela »Krištof« zidala šola, mestna hranilnica uničila itd. Človek zdravega razuma se zaveda in takoj spozna, da je vse to neresnica in le pesek v oči nerazsodnim volilcem. In kar posebej zadeva mestno hranilnico, bode S. L. S., ako zmaga, pokazala, kako gorostasna je laž in sumničenje o njej. Izbrali bi se najboljši gospodarji, čeprav ne pripadajo vsi po političnem mišljenju naši stranki, ki bi z vsem ognjem delovali za razvoj mestne hranilnice. Seveda slavo hlepneži in sebičneži posebno, ako so do grla pri mestni hranilnici zadolženi, ne bi imeli tu mesta. Odtod divja gonja. — O volitvi sami ne zglobljamo več bešedi, le eno rečemo: Kamničani bodo ležali, kakor si bodo postlali!

Protirepublikanska vstaja na Portugalskem.

Portugalska križarica »San Rafael« se je razbila pri Villa do Conde, severno od Porta. Posadko so rešili. Ob severno portugalskem obrežju divja strašen vihar. »San Rafael« je bil zgrajen 1898. Ladja je bila dolga 73,8, široka 10,8 in globoka 4,3 m. Displacement znaša 1800 ton. Stroj je močan 4000 konjskih sil. Republikanska vlada ima zdaj še štiri križarice: »Don Carlos«, »Adamastor«, »San Gabriel« in »Amalia« ter dve topničarki. Izguba »San Rafaela« je za republiko zato velike važnosti, ker razpolagajo tudi monarhisti z bojnimi ladjami. Republikanci so zastrupili šest častnikov, ker so sumili, da soglašajo z monarhisti. Za vstaše je slabo, ker je pričela španska vlada nastopati proti njim in je zadnja 2 dneva razorožila 400 monarhistov. Iz Lizbone se poroča, da so razdeljeni monarhisti v tri čete. Conceiro stoji s 450 vstahi pri Portello Homen, Camacho z 800 vstahi pri Lindosi, Chagas pa z 250 vstahi pri Pitoesu. Časnikarjem, ki so ga intervjuvali, je pokazal Conceiro v svojem šotoru 8 zabojev zlata, srebra in bankovcev.

Dnevne novice.

+ **Liberalna trojica Tavčar-Ribnikar-Triller** hodi zdaj v Ljubljani po shodih in se občinstvu predstavlja v ginljivi vzajemnosti. Zdi se, kakor bi bili ti možje od mladosti skupaj zraščeni, tako so edini. Tavčar in Triller hvalita Ribnikarja, Ribnikar pa hvali Trillerja in Tavčarja in sebe. Same lepe stvari pripovedujejo drug o drugem, zlasti pa dr. Tavčar in dr. Triller kar ne moreta prehoviti Ribnikarja. To je po mnenju dr. Tavčarja in Trillerja najpametnejši politik in najbolj nesebični rodoljub, kakor si boljšega ljubljanskega volilci ne morejo želeči. On bo delal edino le v korist bele Ljubljane, kakor se to pri tako inteligentnem in značajnem človeku samo po sebi razume. Tako priporočata dr. Tavčar in dr. Triller Ribnikarja danes. Minulo je pa ravno eno leto, ko sta dr. Tavčar in dr. Triller Ribnikarja označevala čisto drugače. O možu, ki ga danes povzdigujeja v deveta nebesa, kako je značilen in razumen politik, je dr. Tavčar pisal 25. avgusta leta 1910 v »Narodu«, da je »tak značajnik«, ki ga »diči samo posebno razvit čut za dobre službe in korita« in kojega politično delo je tako, »da povzroča stranki vedno le škodo«. Dočim predstavlja dr. Tavčar Ribnikarja danes kot političnega velikana, mu je 11. avgusta 1910 v »Narodu« zabrusil, da dela same »politične osiartije« in ga primerjal »nespametnim o ročičem« ter tako visoko cenil njegovo mladinsko pamet, da se je izrazil o njej, da se je »pogubila v krtove luknjek«. Danes oznanjata dr. Tavčar in dr. Triller, da bo Ribnikar samo v največjo korist Ljubljane deloval, 26. avgusta 1910 pa sta v »Narodu« pisala, da »samo zgago dela«. Zdaj je Ribnikar dr. Tavčarju in dr. Trillerju eden najspodobnejših, takrat pa sta o njem tr-

dla, da je »roli« en vajenec. Kako sta danes dr. Triller in dr. Tavčar ogorčena, ker »klerikalci« Ribnikarju očitajo, da je le po nezasluzeni protekciji dosegel mesto, katero bi šlo po pravici sposobnejšemu, 3. oktobra 1910 pa sta Ribnikarja v »Narodu« vprašala: »Koliko mesecev je praktical go-spod Adolf Ribnikar, da je prišel v 8. plačilni razred, katerega doseže državni uradnik-akademik šele v 10 do 15 letih?« Danes je dr. Tavčarju in dr. Trillerju Ribnikar vzormo, gentleman od nog do glave, a lani ob tem času sta ga spodila od uredništva »Slovenskega Doma« zaradi »njegovih grdih napadov«, dr. Triller mu je pri oni znani sodnijski razpravi očital, da je lagal in po »Narodu« sta ga označevala za »grdega obrekovalca«. To so stvari, ki se ne dajo izbrisati. Če dr. Tavčar in dr. Triller zdaj govorita o Ribnikarju resnico, sta torej pred enim letom govorila o njem neresnico, če pa sta govorila pred enim letom o njem resnico, potem pa zdaj ne govorita resnice. Ako bi se morebiti hotela izgovarjati s tem, da je zdaj vse pozabljeno, potem pa imata voditelja liberalne stranke kaj čudno politično moralo. Človek, ki jim je pred desetimi meseci bil obrekovalca, lažnjivec in koritar, je zdaj v njunih očeh največji značaj. Kaj poreko k taki morali ljubljanski volilci?

+ **Kandidat liberalne stranke** za ljubljanski deželnozborski mandat Dolfe Ribnikar se čuti vsega srečnega v družbi dr. Tavčarja in Trillerja, s katerima hodi na shode in se topi samega spoštovanja in občudovanja pred tema dvema možema, ki ga smatrata za vrednega njune družbe. Pred komaj 1 letom pa so bili nazori Dolfe Ribnikarja in mladinov o teh dveh častivrednih prvakinj popolnoma drugačni. Takrat so mladini pisali v »Gorenjcu«, da sta »dobičkarja« in »lenuha«, Tavčarju so v »Jutru« očitali, da »uživa največje sinekure«, da je »politična hijena«, o njegovi politiki so dejali, da je le »v sramoto in škodo naprednih volilcev«, se o njegovi odvetniški časti izrazili, da je »podobna medvedovemu kožuhu«, in moža, katerega danes hvalijo kot prvega narodnjaka, zmerjali kot »hinavca in izdajalca«, ker je napravil pogodbo z Nemci, s katero je dal Nemcem politične koncesije na veliko škodo vseh Slovencev. O dr. Trillerju pa, s katerim zdaj Ribnikar roko v roki hodi, je pisalo mladinski časopisje, da je »podele«, da »pozna le gšeft in gšeft«, da vodi zgolj »osebno politiko na škodo stranke« in da ni nič drugega kakor »koritar«, ki je prišel z Gorishe in se vsedel v Ljubljani takoj k polni mizi. Vse te očitke je danes Dolfe Ribnikar dr. Tavčarju in dr. Trillerju odpustil kakor sta onadva Ribnikarju. Ta družba zdaj po ljubljanskih okrajih v bratovski ljubezni kaže volilcem svoje izredne čednosti in vrline. Ljubljanski volilci pač ne bodo moža iz te srede izvolili za svojega poslanca.

+ **Ljubljanski državni poslanec dr. Ravnihar**, katerega so Mladočehi tako potegnili, da zastopa Ljubljano v državnem zboru v vinskem in v odseku za pomorsko ribištvo, je na shodu »pri Franceljnu«, kateremu je predsedovala odlična napredna veličina g. Kunstler, dejal, da napadamo Dolfe Ribnikarja zato, ker nam je nevaren, ker se ga bojimo. Nam g. Dolfe Ribnikar nikdar ni bil nevaren, pač pa že — narodnonapredni stranki. Njegove zasluge za vpokojitev župana Hribarja so naravnost velikanske. Če bi šlo samo za to, kako spraviti narodnonapredno stranko v še večje zadrege, bi mi bili z Adolfom Ribnikarjem popolnoma zadovoljni. Gre pa se pri tem tudi za ozdravljenje katastrofalnih razmer, v katere je spravil znani 20. september Ljubljano na vseh poljih. Če tega gosp. državnozborski zastopnik Ljubljane v vinskem odseku ne razume, je dosti žalostno zanj. Nam pa se posebno čudno zdi, kako bo moglo posebno c. k. r. uradništvo voliti za zastopnika Ljubljane moža, ki samo radi skrajne prizanesljivosti nekkih oseb doslej še ni imel radi septemberskih dni opraviti z državnim pravdnistvom. Z izvolitvijo Adolfa Ribnikarja bo za vzgled Ljubljane temeljito poskrbljeno, pa tudi za ugled narodnonapredne stranke.

+ **»Politično pustolovstvo«**. Dopisnik v »Slov. Narodu« se grozno jezi zaradi lapidarne karakteristike »politično pustolovstvo«. Naj bo potolažen dotični mož; dr. Gregorič je preresen politik, da bi ne premislil, kaj govori. Govorili smo z marsikaterim liberalnim volilcem in vsi so odobraval to karakteristiko.

+ **O občinskih volitvah v Kamniku** se je že namazalo zlasti v »Slov. Narodu« in »Jutru« mnogo popirja. O takih prilikah običajnih surovih napadih teh listov, v tem slučaju posebno na g. dekana in deželnega poslanca g. Lavren-

čiča niti ne govorimo, ker ni vredno. Z vso golovostjo se piše, da bode naša stranka v petek v Kamniku na vsej črti propadla in da bode za g. dekana ta dan veliki petek. — Drugače ni mogoče, vsaj se je dne 18. t. m. sam tržni nadzornik Ribnikar z avtomobilom pripeljal v Kamnik in navduševal liberalce, mokače in druge prijatelje svobodne misli za boj do zmage in v torek je bil celo Iv. Hribar z avtomobilom v Kamniku. — Mi pa pravimo, da se vendar spodobi malo menjave. Vse dni v oktobru zmagujejo v Kamniku naši nasprotniki in se vesele, kakor bi že v Kamniku gospodarila svobodna misel; v petek pa upamo, da bodo prepustili v svoji občudovanja vredni velikodušnosti naši stranki.

+ **Občinske volitve pri št. Jurju pod Kumom**. Pri občinskih volitvah dne 19. oktobra pri št. Jurju pod Kumom za občino Sv. Križ pri Svibnju je sijajno zmagala S. L. S. V prvem razredu z 64 glasovi proti 36, v drugem z 116 proti 16, v tretjem z 220 proti 40. — Bilo je prvič pri občinskih volitvah, da se je šlo za liberalnimi sredstvi, za liberalna načela in seveda za liberalnega župana (H. Kneza, kar povemo njegovim »dobrim« prijateljem v Radečah in drugod). Za župana bo gotovo soglasno izvoljen dosedanji župan S. L. S. go-spod H. Medved.

+ **Cesar prehlajen**. Z Dunaja se poroča: Cesar se je lahko prehladil najbrže takrat, ko je stal v Svtrzaau na grajskem balkonu na prostem več časa odkrit. Dasi je prehlajenje lahko, se je dal vendar cesar pregovoriti, da se ne bo vozil na Dvor, da čim prej prehlajenje mine. Z ozirom na cesarjevo prehlajenje so odpovedane v četrtek splošne avdiencie in nastopna avdiencia novega rumunskega poslanika. Včeraj se cesar ni peljal na Dvor, pač pa je zaslíšal v Schönbrunn prestolonaslednika, barona Bolfrasa, vojne in naučnega ministra v posebnih avdiencah.

+ **Sankcioniran deželnozborski sklep**. Cesar je sankcioniral sklep deželnega zbora kranjskega z dne 19. oktobra 1910., da se dovoli ljubljanski mestni občini najetje posojila 200.000 K proti 4½% obrestovanju pri ljubljanski Mestni hranilnici za obratni kapital pri mestni zastavljalnici.

+ **Demisija hrvaškega bana**. Ogrski brzojavni urad poroča: Hrvaški ban dr. Tomašić je podal ogrskemu ministrskemu predsedniku svojo demisijo. Utemeljuje jo, da ne upa dobiti v saboru večine za proračun. Ogrski brzojavni urad poroča, da demisije vladar ne bo sprejel.

— **K. S. K. Jednota v Ameriki**, ki je organizacija slovenskih ameriških izobraževalnih in podpornih društev, je imela kot posnemamo iz poročila njenega glavnega tajnika na občnem zboru dne 21. septembra 1911 123 društev včlanjenih. Število članov je v mesecu septembru t. l. bilo 11.532. Skupna zavarovalnina je znašala 9.559.999 dolarjev. Od svojega rojstva do 31. decembra 1908 je izplačala Jednota za posmrtnino in poškodbe 487.386,83 dolarjev in od 1. januarja 1909 do 21. septembra 1911 296.905 dolarjev. Skupni stroški od 1. januarja 1908 do 21. septembra 1911 znašajo 439.906,69 dolarjev.

— **Umrl** je v Dobropoljah včeraj popoldne ob pol 4. uri Alojzij Drobnič, plemenit, idealen mladenič, član telovadnega odseka Orel, mladeniške Marijine družbe in drugih organizacij. Pogreb bo jutri, v četrtek zjutraj. To je prvi Orel, ki je umrl v velikolaško-dobropoljskem okrožju. Pokoj njegovih duši, ugledni družini naše odkritosrčno sožalje!

— **Mlad hrvaški izumitelj**. Matulant zagrebške realne gimnazije Marcel pl. Kiepac, ki se že od otroških let bavi z raznimi prirodoslovnimi idejami, je iznašel napravo, s pomočjo katere bo vsako vozilo: kočija, bicikel, omnibus, avtomobil itd. s svojim lastnim gibanjem proizvajalo električno luč; druga iznajdba se tiče magnetične igle ter zagotavlja njeno stalnost. Agencija »Globe« v Bruslju ponuja Kiepachu za iznajdbi 50.000 frankov in 5% čistega dobička kot dosmrtno rento. Mlad izumitelj se še ni odločil, ker upa več doseči.

— **Efektne loterije v prid c. k. d-užbe srebrnega križa v pomoč odsluženim vojakom**. V korist družbe srebrnega križa se priredi efektne loterije, srečke se prodajajo po 1 krono. Glavni dobiček v vrednosti 100.000 K se izplača na željo v gotovini, poleg glavnega dobitka je nadaljnjih dobitkov v skupni vrednosti 160.000 K. Zrebanje bo že dne 2. decembra 1911. Družba srebrnega križa, ki ima za Kranjsko lastno podružnico, ima namen podpirati odslužene vojake. Posreduje za rezerviste službe, mesta in delo. Revnim rezervistom daje tudi podpore. Kranjska podružnica je s svojim poslovanjem že

pričela. Čisti dobiček efektne loterije se porabi zlasti v oporo podružnicam. Šprčo velike socialne koristnosti družbe srebrnega križa, ki je odličnega pomena tudi za naše odslužene vojake in delodajalce, je nakup teh srečk, ki obetajo lepe dolžke, prav toplo priporočati.

— **Slovenskih narodnih pesmi** je dosedaj izdal od naučnega ministrstva imenovani odbor 9007.

— **Iz št. Vida nad Ljubljano**. Igra »Mlinar in njegova hči« napovedana za nedeljo 29. t. m., se vsled nepričakovanih ovir predstavlja v nedeljo 5. novembra. — »Gorenjec« se prodaja v trafiki pri Kavtmanu. Dobi se vsako nedeljo zjutraj. Izvod 10 vin. List je vreden priporočila.

— **Požar v Vipavi**. Okoli pol 10. ure popoldne v torek je pričelo goret pri g. Ivanu Ferjančiču v Vipavi. Požarni brambi in občinstvu se je posrečilo požar omejiti tako, da so ostali vsaj stanovanjski deli njegove hiše nedotaknjeni. Škoda je precejšnja. Vzrok požaru je še nepojasnen, vendar sodijo nekateri, da so zažgale cigarete. Požar je prvi zapazil g. Hrib, ki se je vlačil domov s polja in opozoril družino, ki ni še nič hudega slutila. Sreča v nesreči je, da ni gorelo ponoči, zakaj težko bi bilo ostalo brez žrtev pri živini ali celo ljudeh.

— **Sestra je po neprevidnosti ustrelila sestro** v Jablanskih Lazih pri Litiji. Starejša hčerka posestnika Zamera je vzela očetovo nabasano puško in pomerila na mlajšo sestro. Strel je počil in mlajša sestra je obležala tako ranjena, da je kmalu nato umrla.

— **Nagrada 52 K 50 vin.** je priznala deželna vlada kovaškemu učencu Jakobu Repanšku v Domžalah, ki je v lastni nevarnosti rešil pred vtopljenjem Franceta Dolinarja.

— **Od kapitana do milijonarja**. Kapitán v reški luki Aleksander Procki je dobil obvestilo, da mu je njegov v Clevelandu umrl stric zapustil skoro dva milijona dolarjev.

IZID DRŽAVNOZBORSKE VOLITVE V LINCU.

Pri nadomestni državnozborski volitvi v Lincu za umrliem poslancem Reiningerjem 24. t. m. odločitev ni padla in se vrši ožja volitev med nemškim nacionalcem podžupanom Bayerjem in socialnim demokratom Gruberjem.

KATOLIŠKO VSEUČILIŠČE V SOLNOGRADU.

Neka dunajska korespondenca poroča, da se otvori na katoliški univerzi v Solnogradu leta 1912. pravna in državno znanstvena fakulteta, leta 1913. filozofična, leta 1915. pa medicinska fakulteta.

PRED RAZPUSTOM OGRSKE ZBORNICE.

V Budimpešti se v krogih, ki so v zvezi s Khuenom, trdi, da se vlada peča z mislijo, da prej ali slej razpusti državni zbor.

ZAROTA PROTI BULGARSKEMU CARU.

»Reichspost« poroča: Sin prejšnjega bulgarskega kneza Aleksandra Battenberškega je obdolžen zarote proti carju Ferdinandu, ker ima baje sumljive zveze s častniki in uradniki. Uvedli so posebno nadzorno službo.

Ljubljanske novice.

Ij **Liberalna skrb za obrtnike** je baje res neizmerna. In zlasti ljubljanski mizarji imajo menda res mnogo vzrokov, potegovati se za liberalno stranko in njenega okroglega kandidata. Občutili so ljubljanski mizarji liberalno ljubezen zlasti pri oddaji del za državno obrtno šolo, ko liberalnemu občinskemu svetu ni bilo samo dovolj, da ni oddal dela ljubljanskim mizarjem, temveč je še prejšnji načelnik liberalne stranke, Hribar, pri oddajanju del opsoval javno v seji občinskega sveta ljubljanske obrtnike, specialno pa mizarje z raznimi primkami, s trepetlikami itd., ker so ukrenili samo korake, da bi mogli dihati. Neupravičenost tedanjih Hribarjevih in liberalnih odredb se vidi še bolj jasno danes. Stavba državne obrtne šole še ni gotova in že je morala socialno-demokratska mizarška zadruga, ki je dobila dela pri državni obrtni šoli, napovedati konkurz, kar je dokaz, da pri oddajanju omenjenih del ljubljanski mizarji niso postavili previsokih cen in bi se vsled tega morali na vsak način upoštevati. Za revne mizarje je bilo Hribarju in njegovim kimovcem seveda par tisoč kron preveč, celo opsovali so jih, pri oddaji del za upeljavo centralne kurjave se pa enako ali mogoče še bolj zmožne trdile niti vpoštevale niso. Enako je bilo pri betonskih delih. Supančiču se je dalo čez noč 54.000 K zaslužka, ne da bi

ta podjetnik roko položil na delo. Ljubljanskim mizarjem pa takrat niso hoteli oddati dela nekoliko dražje kot faliitni socialno-demokratski zadrugi na Viču, dasiravno bi morali delati in truditi se leto in dan. Kdo je kriv, da ljubljanski mojstri niso dobili dela in da je socialno-demokratska zadruga v konkurzu? Te čase pa, ko je bil v zastopstvu mestne občine naš deželnozborski kandidat, so dobili delo izključno vedno Ljubljanci, dasiravno so bili časih dražji kot drugi ponudniki iz tujine. Naš zastopnik gosp. Anton Rojina se je potoeval za ljubljanske obrtnike, ne glede na njihovo politično mišljenje. Vprašamo le, ali bi bili liberalci kaj takega sploh zmožni? Vsak treznomislec človek mora spoznati, kje je resnica in kje laž, in vsak treznomislec človek bo tudi napisal 31. oktobra na svojo glasovnico: **Anton Rojina, mizarjski mojster in hišni poseselnik v Ljubljani.**

Ij **Izjava nemškega sodnika**. Pod tem naslovom priobčujejo celovške »Freie Stimmen« dopis c. k. avskultanta v Špitalu ob Dravi, znanega Ernesta Chama, ki je bil predstavljn iz Ljubljane na Koroško. »Slov. Narod« je takrat opomnil, da je to prvi slučaj, ko je slovenski sodnik bil predstavljen iz Kranjske na Koroško. Cham povdarja v izjavi, da ni Slovenec ampak Nemec in da je že dolgo gojil željo, delovati med svojimi narodnimi sobraty. Priobčujemo to izjavo, ker bo gotovo zanimala ljubljansko občinstvo, ki dobro pozna bivšega Chama, a tudi Ernesta Chama. Ta mož je tudi včasih tako svetil na ljubljanskem naprednem nebu kot sedaj sveti Dolfe Ribnikar, ali kakor mu Ljubljanci v zadnjem času pravijo »Dolfe Klobuštra«.

Ij **Gledališke razmere**. O tem se nam še poroča: Velemenjeni gosp. urednik! Uvodni članek v Vašem cenj. listu z dne 17. t. m. o »Slovenskem deželnem gledališču« je udaril kakor blisk v prizadete gledališke kroge. Od intendanta do vratarja so vsi konsternirani. »Slov. Narod« oziroma intendant Govekar pravi sedaj, da vzrok »Slovenčeve« naj-novejše jeze na gledališče je igra »Zlata skleda«. Preneumno! Škandalozne razmere so vzrok, nikar pa »Zlata skleda«. »Zlata skleda« bode pa menda glavni vzrok žalostnim razmeram v deželnem gledališču. Kdo sedi pri zlati skledi? Edini intendant Govekar. Ko ne bi bil intendant gledališča, bi moral sedeti v magistratni pisarni kot mali uradnik z letno plačo komaj 3000 kron. Tako pa živi cel dan vesel v gledališču, ima svoj amusement in potegne za to malo plodonosno opravilo okroglo 8000 kron letne plače. To je »Zlata skleda«. Govekarju je seveda veliko na tem ležeče, da si ohrani to mastno, veselo službo. Kaj storiti? Deficit koncem se zije ne sme biti, sicer je intendant v nevarnosti, da se mu zlata skleda odtegne in da postane zopet magistratni uradnik. Torej naj pride na oder vse, kar bo morda vleklo. Kaj se briga on za slovanstvo, za narodno gledališče, za kulturni pomen tega zavoda; to mu je vse »Papp«, da se le izkaže koncem se zije par vinarjev prebitka in stvar oziroma mastna služba je zopet za eno leto rešena. Razmere v našem deželnem gledališču so res tako slabe, kakor nikoli do sedaj. Tu bo treba temeljito pometati, drugače je vse v narodnem in kulturnem pomenu zgubljeno! Aut aut!

— Iz gledališke opazovalnice. — To je pač najboljši odgovor na list mladinov, ki se sedaj dela tako, kakor bi kobila sploh kedaj mogla skriti svoje kopito. Tudi predvč. notica v listu mladinov jasno kaže, odkod je prišla. Le nadaljujte — mi ne bomo molčali, pa tudi rok ne bomo križem držali. To obljubujemo ob — zadnjem letu Govekarjevega ravnateljstva. G. Govekar je sicer čutil potrebo spustiti včeraj v »Narod« »poslano«, v katerem desavoira »Narod«, ki je prvi priobčil notico, da je »Zlata skleda« namerjena tudi na naše slovenske razmere ter je takrat »Slov. Narod« cikal na S. L. S. Proti takemu naziranju »Slov. Naroda« je res najbolj kompetenten protestirati g. Govekar, ker on zlato skledo Hribarjeve dobe najbolj pozna. Mi pa ostanemo mnenja, da je skrajni čas tudi v deželnem gledališču zbrsati zadnje sledove te dobe. Pri tem tudi ostanemo, da je bil »Narodov« izbruh, da je imela uprizoritev »Zlate sklede« gotov namen resničen, da se je pa ta namen skvaril in je udarec običal — drugod.

Ij **K uprizorilvi »Učenjaka« na »Ljudskem odru«** se nam piše: Obisk predstave »Učenjak« me je pripeljal na sledeče misli: Koliko je v Ljubljani inteligentov, ki bi poznali to duhovito delo? Ob času, ko imamo Slovenci toliko odrov, se je zgodilo, da se je izvirna zelo duhovita domača šaloigra potisnila v kot in skoro popolnoma pozabila, češ, da nima na odru efekta. Kdor to trdi, naj bi bil prišel v nedeljo v

»Ljudski dom« in bi si bil ogledal, s kakim zanimanjem je sledilo občinstvo vsakemu dejanju in kako fino so se večkrat umevali komični zapletljaji in duhoviti dialog. Po predstavi se je čula soglasna sodba: To je duhovito in fino delo; škoda, da pri nas igramo razno tujo, mnogokrat lascivno navlako iz Pariza ali Dunaja, dočim zanemarjamo prisna domača dela, ki v kvaliteti tuja popolnoma dosegajo in presegajo. Da je uspeh šaloigre mogoče tudi brez vse lascivnosti, to je izobno dokazal nedeljski večer. Upamo, da posežejo po »Učenjaku« zlasti društva, ki razpolagajo z inteligentnimi igralci. Da se doseže z igro pri manj izobraženem občinstvu popoln uspeh, je treba seveda s kratkim nagovorom pojasniti vsebino in fiziološko ozadje igre — da rabim ta izraz — kar je pa najmanjša skrb. Deželno gledališče daje itak taka pojasnila že tiskati na gledališki list. Tukaj bi bilo zlasti umestno, da se uprizoni zopet enkrat po toliko letih ta tragikomedijska prenavdušenega frenologa. Da je spisal to delo kdo v kakem drugem jeziku, bi se gotovo nahajalo stalno v repertoarju prvih gledališč.

Spectator.

Ij »Jutro« in naša umetnost. Ob našo včerajšnjo notico »Posnemanja vredno«, v kateri poročamo o prodaji treh Magoličevih slik, obregnilo se je danes »Jutro«, češ, da Magolič star. s tem protežiramo. Doslej smo priobčevali redno take vesti, pa bodisi, da je prodal svoje »umotvore« g. Jakopič, ali pa Boltatu ... pardon! Srečko Magolič star., kakor ga imenuje »Jutro«, zato mi v naših vrsticah ne najdemo nobene protekcije. »Slovenec« tudi še nikdar ni pisal »nesramno« o sloven. »umetnosti«, pač pa upravičeno grajal, kar je zaslužio grajo, a pohvalil hvale vredno, kajti »Slovenec« vsprejema kritike o »umetniških razstavah« le od strokovnjakov; zato tako dijametralno nasprotje z »Jutrovimi« kritikami, koje pišejo »Kobilarji«. G. Srečko Magolič star. pa, tako vsaj upamo, se pri zavzivanju izkupička vseeno ne bi »zaletole«, ako mu ta izkupiček »Jutro« privoščiti ali ne.

Ij Važna odborova seja Ljudskega odra se vrši danes 25. t. m. ob 8. uri v pisarni Ljud. odra. Dohod čez dvorišče mimo telovadnice Orla na oder. Ker je seja nujna in zelo važna, je želeli, da pridejo vsi odborniki točno in gotovo.

Ij Državna podpora za Barjane. Notranje ministrstvo je dovolilo 4000 K podpore prebivalcem ljubljanskega Barja, ki so bili oškodovani vsled povodnji ali suše, ter je poverilo razdelitev te podpore ljubljanskemu mestnemu magistratu.

Ij Novo skladišče za perilo so posredovanjem zastopnikov Slov. Ljudske Stranke perice že dobile v bivši Hafnerjevi pivovarni na Sv. Petra cesti. Sedaj imajo ločeno skladišče za oprano in umazano perilo.

Ij Salezijanski zavod na Rakovniku. Povodom desetletnice otvoritve salezijanskega zavoda na Rakovniku prirede gojenci dne 5. novembra ob peti uri popoldne slavnost, katere se udeležijo duhovske in svetne oblasti iz mesta. O delovanju salezijancev v prvem desetletju poroča knjižica, ki izide prihodnji teden.

Ij Umrla je v deželni bolnici gdčna Hedvika Dobrota.

Ij Poročil se je gosp. Franc Lah, strojevodja z gdčno Marijo Celarc iz Spodnje Šiške.

Ij Ustanovitev šahovskega kluba v Ljubljani. Od mnogih strani se je že izrekla želja, da se tudi ljubljanski šahovci organizirajo. Da se tej želji ustrezne ter ustanovi klub, se vljudno vabijo vsi ljubljanski prijatelji šaha na sestanek, ki se vrši prihodnjo soboto 28. t. m. v salonu hotela »Ilirija« ob pol 9. uri zvečer.

Ij Ženska bitka. Včeraj sta na nekem dvorišču na Poljanski cesti dve ženski naskočili služkinjo Nežo Groznik, jo začeli zmerjati, ji raztrgali obleko in jo naposled po glavi tako pretepli, da so jo morali prepeljati z rešilnim vozom v deželno bolnišnico.

Ij V Ameriko sta se nameravala včeraj izseliti Juro Tomac in Anton Marincelj, prvi rojen l. 1891., drugi pa leta 1890. v Delnicah. Mislila sta se izogniti vojaški dolžnosti, a je jima na južnem kolodvoru službujoči nadstražnik Jakob Kržan še pravočasno preprečil nakano.

Ij Kolera v občini Törökbecse. Kr. ogrsko ministrstvo za notranje zadeve je objavilo, da je občina Törökbecse (komitat Torontal) okužena s kolero in je treba vse iz te občine došle tujce strogo nadzorovati. Da se zamore to nadzorovanje točno vršiti, imajo vsi hotelirji, gostilničarji in sploh vsi, ki oddajajo prenočišča ali stanovanja, vsakega iz te občine došlega tujca nemudoma zglasti pri mestnem zglase-

valnem uradu. Vsako sumljivo obolenje je takoj prijaviti. Prestopki se bodo strogo kaznovali, ker lahko privedejo do nedoglednih posledic.

Ij Pri prihodnji deželnozborski volitvi 31. oktobra je tudi volilna dolžnost!

Ij Vlóm v kovčeg. Ko je prišla v nedeljo dopoldne delavka Marija Pokornova od maše domov na Ambrožev trg, je opazila, da sta kovčeg in omara vlomljena ter iz kovčega ukradenih 41 K, iz omare pa srebrna moška ura z dvema pokrovoma. Policija je vlomilcu že na sledu.

Ij Kdo ima orodje? Pred nekaj časom je šel tesar Leber v deželno bolnišnico in v neki hiši popustil zaboj tesarskega orodja in zavitek obleke. Sedaj pa, ko je prišel ven, ne more najti dotične hiše. Kdor je navedeno obleko spravil, naj izvoli to javiti policiji.

Ij V blaznico so včeraj pripeljali 18letnega posestnikovega sina Antona Vidmarja. Ko je prišel z očetom v Ljubljano, je postal na južnem kolodvoru tako divji, da so ga morali obleči v prisilni jopič in ga odpeljati na Studenec z rešilnim vozom. Siromaku se je omražil um vsled smrti njegove matere, katera je še o božiču umrla.

Ij Kolo ukradenó. 23. t. m. je bilo v obrtni šoli ukradenó Puchovo dvokolo s firmo Welospoeh tov. številka 49.942. Kolo je še dobro ohranjeno, ima Torpedo-prostotek in je vredno 100 kron.

— Pozor hotelirji, gostilničarji, podjetniki! V par dneh pride na prodaj veleposestvo v večjem kraju na Spodnjem Štajerskem. K veleposestvu spada tudi moderno urejen skoro popolnoma nov hotel. Podjeten podjetnik, ki bi se ondi naselil, bi lahko izvrstno izhajal. Ker se prodaja v par dneh vrši, naj se vprašanja nemudoma pošiljajo pisarni »Slovenske Straže« v Ljubljani, ki daje potrebna pojasnila.

NAPAD NA SAŠKEGA KRALJA?

Iz Draždan se poroča: Ponoči, ko se je peljal saški kralj Friderik Avgust s svojima sinovima k poroki nadvojvode Karola Franca Jožefa na Dunaj, se je na postaji Mittelgrund pravilno javil dohod dvornega vlaka. Pomožni čuvaj Rudolf Storch je dobil povelje, da naj gre stražiti most, čez katerega se vozi v Tišin. Ko je došel Storch na svoje mesto, je opazil dva moža, ki sta se mu zdela sumljiva, ker sta se zelo boječe obnašala. Storch se je bal kakega napada in je stopil proti njima. Eden je zbežal, drugi se je pa opravičujoč od strani. Ko se je peljal dvorni vlak čez most, je Storch naznanil, kar je doživel. Trije orožniki so zasledovali osumljenca in ju našli skrita v nekem keg-ljišču. Našli so pri njih nabite revol-verje, nabrušena bodalca in drugo vlomilno orodje. Dognali so, da sta areto-vanca znana vlomilca Ramisch in Pischl in da najbrže nista nameravala napasti dvornega vlaka.

Razne stvari.

Koliko stanejo brodovja posameznih držav? Angleška admiraliteta je objavila zanimivo statistiko o izdatkih posameznih držav za brodovja. L. 1901 je izdala Angleška okroglo 33 milijonov funtov šterlingov, leta 1911 pa že 45 milijonov. Leta 1901 se je za nove ladje dovolilo 10 milijonov, leta 1911 pa 18 milijonov funtov šterlingov. Še hitreje pa so naraščali v istem času tozadevni izdatki nemške države. Leta 1901 je bilo porabljenih 10 milijonov funtov šterlingov, v letu 1911 pa 22 milijonov. V letu 1901 je bilo dovoljenih za nove nemške ladje 5 milijonov, leta 1911 pa 13 milijonov funtov šterlingov. V istem času so se podvojili italijanski izdatki za mornarico na 8 mil. funtov šterlingov. Francoska je zvišala izdatke za mornarico od 14 na 17 milijonov funtov šterlingov, Rusija od 9 na 13 milijonov, Avstrija od 2 na 6 milijonov, severoameriške Združene države od 16 na 24 milijonov, Japonska pa od 4 na 9 milijonov funtov šterlingov.

Vihar na morju. V Rokavskem prelivu razsaja že nekaj dni močan vihar. V Tovru so valovi odnesli pristaniški nasip ter odtrgali tudi več sto metrov kamenitih pomolov. Nekaj manjših bojnih ladij se je le s težavo rešilo.

Nova železničarska stavka na Angleškem. Iz Londona poročajo, da je pričakovati nove železničarske stavke na Angleškem. Na nekem zborovanju so izjavili železničarji svojo nezadovoljnost ter zagrozili, da proklamirajo stavko v prihodnjih dneh.

Grozne razmere v ogrski norišnici. — Strežaj zadavil umobolnega. V Velikem Varadinu se je dne 17. t. m. vršila pred tamošnjim porotnim sodiščem razprava proti strežaju Ivanu Szakacsu, ki je bil v službi v velikovaradinski umobolnici. Pri tej razpravi je prišlo na dan, kako nečloveško so ravnali

strežaji z bolniki v umobolnici. Obtoženec, bivši orožnik in pozneje policijski stražnik, je bil obdolžen, da je 25. junija 1910. v svoji lastnosti kot strežaj zadavil enega svojih varovancev, nekega 60letnega paralitika. Obtožnica pripoveduje, da so dne 25. junija našli osivelega Franceta Dormana v njegovi postelji v velikovaradinski bolnišnici mrvega. Sodna komisija je dognala, da je bilo bolniku zlomljenih dvanajst reber in medenica in da je bil zadavljen od tuje roke. Uradna preiskava je dognala, da je strežaj na dotičnem oddelku Iván Szakacs nesrečno žrtev tepal z nogami do smrti ter jo zadavil. Obtoženec je pred sodiščem vse tajil ter je pripovedoval v raznih, da je njegov tovariš, strežaj Aleksander Török, ki je moral Dormana umivati, 23. junija ves prestrašen prišel k njemu in mu pripovedoval, da se je bolnik pri kopanju zadušil. Zdravnik na oddelku pa je Dormana, o katerem se je mislilo, da je že mrtev, pripravil z umetnim dihanjem k življenju. Istočasno je odredil da se naj mu da zavžiti neko zdravilo. Potem so paralitika zvezali, a je svojem strežaju pljunil zdravilo (glicerín) v obraz. Szakacs je vsled tega tako zdivjal, da je slaboumnega starca pobil na tla, skakal po njem in končno toliko časa že krvavečega bolnika davil za vrat, da je ta obležal napol mrtev. Obtoženec je hotel vso krivdo zvrediti na strežaja Töröka, a se je izkazalo, da so njegovi izgovori prazni. Pri zaslišanju priče se je zvedelo, da se v velikovaradinski umobolnici že več let dogajajo na bolnikih grozni zločini. Tako je nekoč obtoženec Szakacs umobolnega Jožefa Necseja vrgel s tako močjo ob kameniti tlak, da mu je počila lobanja. Nadalje so v bolnici pohabili na grozen način umobolnega Ivana Müllerja. Nekemu bolniku so strežaji ušesa v pravem pomenu besede iz glave iztrgali. Na enak način so koznovali paralitika Gabrijela Inceja zaradi nesnažnosti. Ta grozodejstva so ostala nekaznovana, ker so bili vsi strežaji, prave sirovine, med seboj zmenjeni, ter niso nikdar izdali pravega krivca. Strežaj Ivan Szakacs je bil obsojen na 5letno ječo.

Trgatev v Evropi. Iz vseh krajev prihajajo poročila, da je letošnja trgatve povoljna. Italija računa na 48 milijonov hektolitrov vina (leta 1910 samo 29 milijonov); Francoska utegne pridelati 45 milijonov hektolitrov; Španiji je zelo škodovala letošnja tropska vročina, vendar računa na 16 milijonov hektolitrov; na Portugalskem je naredila peronospera precej škode, vendar upa na srednje dobro vinsko letino. Izredno dobro bo izpadla trgatve v Nemčiji in sicer tako, da si morajo države, ki v Nemčijo vino izvažajo, druge vinske trge poiskati. Manj so se pa obnesli grški vinogradi. Tam je letošnje pomladansko deževje zelo škodovalo, veliko cvetja se je vsulo in grozdje je zelo redko. Letošnji izvoz grškega vina bo komaj dosegel 300.000 hektolitrov.

Najmanjše armade sveta. Koliko vojakov šteje vojska te ali one velesile, bi marsikdo lahko povedal, koliko vojakov pa štejejo armade malih držav, to se pa le redko sliši. Izmed držav je najmočnejša republika San Marino. Nje vojska sestoji iz celih devet kompanij, t. j. 38 častnikov in 950 mož. Skoro en regiment. Na drugem mestu »koraka« armada nadvojvodine Luksemburg. V miru razpolaga z dvema častnikoma in 145 možmi, če je pa sila, ima pod orožjem 323 mož. Na tretjem mestu je Monako. Ta kneževina ima štiri oficirje in 82 mož, ki jo branijo.

Število Nemcev v Pragi. Po najnovejših statističnih podatkih je v Pragi 17.987 avstrijskih državljanov z nemškim občevalnim jezikom. Pred desetimi leti se jih je našteló še v Pragi 18.258 oseb, torej se je število Nemcev zmanjšalo v desetih letih za 271 oseb. To je popolnoma pojmljiv pojav. Število Nemcev v Pragi se vedno manjša po čisto naravnem procesu brez vsake goljufije in nasilja, ki vtiskuje neizbrisno znamenje ljudskemu štetju na Dunaju in v drugih deželah, kjer imajo Nemci oblast v rokah. Pristnih Nemcev v Pragi sploh niti toliko ni, kolikor se jih je našteló (17.987), zakaj v tem številu je gotovo kakih 8000 oseb, ki rabijo kot občevalni jezik v enaki meri češčino in nemščino. Med temi neodločnimi prebivalci so večinoma židje, ki se rajši štejejo za Nemce nego za Čehé, toda razmere so zmirom boljše in do prihodnjega ljudskega štetja se bodo gotovo zopet zboljšale.

Ruski državni proračun izkazuje za leto 1912. — 2.975.252.100 rubljev, torej blizu tri milijarde. V letu 1907., v prvem letu po rusko - japonski vojni, je znašal ruski državni proračun 2.582.500.000 rubljev ter se je torej za poslednjih petih let zvišal za 392.500.000 rubljev.

Štrajk cementnih delavcev v Zagrebu. S posredovanjem obrtnega nad-

zornika so se pogajanja med delavci in zastopniki cementne tovarne v Podsedu v Zagrebu te dni z nova pričela, pa se tudi razbila, ker nobena stran ni hotela popustiti. Tovarna bo sedaj vse dosedanje delavce odpustila in najela druge.

Vroč mineralen vrelec v Bosni je pri Jajcu slučajno odkril nek poganjač. Preiskava po zagrebških vseučiliških profesorjih je dognala, da je vrelec popolnoma enak karlovarškemu; temperatura vrelca znaša 64 stopinj.

Mohorjani — 'Slovenska Straža'
Vas kliče! Pri sprejemu Mohorjevih knjig daruj vsak večji ali manjši znesek 'Slovenske Straži'!

JUBILEJ ZASLUŽNEGA MOŽA.

Iz Vodice se nam poroča: Duhovni svetnik Simon Žužek, župnik v Vodicih na Gorenjskem, obhaja v četrtek, dne 26. t. m. svojo 70letnico. Rojen je bil v Vel. Laščah dne 27. oktobra 1841., v mašnika posvečen dne 31. julija 1866. Skoro 30 let že deluje v Vodicih. Zbog svojih osebnih vrlin in zaslug, ki si jih je stekel kot župnik vodiški, zlasti še ob potresu leta 1895., je postal prečasti-gospod jubilar ljubljene vodiške fare. Ni se tedaj čuditi, da hoče dati ljudstvo duška svojim čutilom ter proslaviti njegovo 70letnico kar najslajnejše. Tudi mi se pridružujemo mnogoštevilnim čestitkam. Bog ohrani gosp. jubilanta še mnogo let!

Štajerske novice.

Š Akad. tehn. društvo »Zarja« ima v petek dne 27. t. m. v gostilni »Zum Andreas Hofer« v Gradcu prvi realni občni zbor s sledečim sporedom: 1. Čitanje zapisnikov. 2. Poročilo odbora. 3. Poročilo preglednikov. 4. Sprejem novih članov. 5. Volitev novega odbora. 6. Volitev letopisca. 7. Slučajnost. Začetek ob 8. uri zvečer.

Š Sodnijski izpit je naredil z jako dobrim uspehom g. dr. Joško Požar, c. kr. avskultant v Mariboru, brat frankolskega g. župnika.

Š Naše nedeljske prireditve. Pri Sv. Pavlu pri Preholdu se je ustanovila v nedeljo, dne 22. oktobra nova dekliska zveza. Na ustanovnem zborovanju, ki je bilo izredno dobro obiskano, je govoril veleč. g. dr. Josip Hohnjec. — V Št. Ilju v Slov. goricah se je vršila velika narodna veselica. Šentiljska mladina je predstavljala veliko Anzen-gruberjevo narodno igro »Krivoprisežnik«. »Slovenski dom« je bil napolnjen domačinov in sosedov, prišli so pa tudi naši Mariborčani. Po igri, ki je večinoma ugodno izpadla, se je vršila v narodni gostilni g. Celcerja ljudska zabava: Vinska trgatve, nastop tripolitan-skega župana, petje, godba, šaljive licitacije, govori in razna druga razveseljevanja. Na veselico so došli tudi slovenski delavci iz Kaindorfa pri Lipnici.

Š Nesreča na lovu. V nedeljo, dne 22. t. m., je bil v Gačniku pri Jarenini lov. Majer Jurij Kristl je s svojo puško ravnal tako nerodno, da se mu je puška sprožila. Strel mu je šel skozi glavo. Kristl je bil na mestu mrtev.

Š Umrla je pri Št. Ilju v Slov. goricah Terezija Gornik, sorodnica gostilničarja in veleposestnika g. Baumana. — V Št. Petru pod Sv. Gorami pa je umrla gospa Terezija Černelc.

Š Iz pošte. Za poštnege oficijala je imenovan Franc Fludernik za Zidani most.

Š Pri volitvi župana za občino Poberž pri Moriboru je prišlo do hudega boja med Malikovcem starim županom Roikotom in kandidatom opozicije zmernim Nemcem. Pri prvi volitvi je dobil od 15 oddanih glasov opozicionalec 8, a Roiko samo 7 glasov. Prvi bi bil torej pravilno izvoljen. A občinski tajnik je zasukal in mešal tako dolgo, da je nazadnje dobil Roiko večino glasov.

Š Brat umoril brata. V Reznem, okraj Vransko, je 19. t. m. popival ponoči v neki gostilni posestnikov sin Ivan Poklaz. Ko je nato prišel domov, se je sprl s svojim bratom Jurijem, kateremu je med prepriom zabodel kuhinjski nož v prsa in ranil pluča. Iz bratovih prsi se je udrila kri in zgrudil se je na tla. Prihiteli zdravnik je umirajočemu bratu pomagal, kolikor je mogel, a je malo upanja, da bi okrevl. Brata morilca, ki je pobegnil, so prijeli še isto noč ter izročili sodišču v Vranskem.

Š Roparski umor. V Ljutomeru so 23. t. m. dopoldne našli na potu v park trup bivšega šolskega sluga Franc Jožefove šole, Bergerja. Zadnjič so ga vi-

deli v neki gostilni na Kamenščaku, kjer je plačal večji dolžni znesek. Za zločincem, ki je nesrečnemu 80 let staremu možu s sekiro naravnost preklal glavo, ni doslej nobenega sledu.

Š Volitve v okrajni zastop šošanj-ski. Zopet je v enem važnem zastopu odklenkalo liberalcem. Pri volitvah v okrajni zastop šošanj je lista pristav-šev Kmečke zveze in Slovenske Ljud-ske Stranke zmagala v kuriji velepo-sestva, kmečkih občin in trgu Velenje. Nemškutarji, zvesti zavezniki sloven-skih liberalcev so prodrli edino še v trgu šošanj in veleindustriji. One li-beralne glave, kakor Dvornik in Žagar so zletele popolnoma iz okrajnega za-stopa. Spominjamo se, kako so hoteli liberalci pri volitvi v okraj. šolski svet pred par meseci s pomočjo nemškutar-jev spravili v odbor sebe in nemškutar-je. A se jim ni posrečilo. V zahvalo za to postopanje so jih zavedni možje kar enostavno vrgli iz odbora.

Š Žalostno! V soboto 21. oktobra se je vršil občni zbor Posojilnice pri Sv. Trojici v Slov. goricah. Šlo se je za to, da se iztrga ta močan zavod iz rok tro-jiskih nemškutarjev. Slovenci so pro-padli. Naši kandidati so dobili čez 100 glasov, nemškutarji pa po 120. Go-lobovi nemškutarji so delali z vsemi si-ami. Snopsa, gulaša in cigar je bilo na razpolago za nemškutarske priganjače in pijance ter slovenske neznačajne-že v vseh posilinemskih gostilnah. Naš propad je zakrivil mož, ki se je štel med naše, se nam sladkal in dobrikal, a nas nazadnje izdal. Čez 50 glasov nam je odvrnil. Ta Posojilnica je veli-kega pomena za bodočnost Slovenskih goric. Je pa tudi ena najmočnejših kmečkih posojilnic na Spodnjem Štajer-skem. Najboljši odgovor nemškutar-jem bi pač bil: Ustanovitev lastne poso-jilnice!

Koroške novice.

k Na občni zbor Kat. pol. in gosp. društva za Slovence na Koroškem pri-dejo tudi zastopniki hrv.-slovenskega kluba. Občni zbor se vrši dne 26. okt. v Celovcu.

k Borovlje. Ni se pelo in molilo sa-mo pri cesarski maši nemško, ampak se poje in moli vsako nedeljo nemško pri šolarski maši, ki jo opravlja nem-ški katehet Thoman n Ljudstvo. od-govarja s slovensko Sveto Marijo, šo-larji pa molčijo

k Velikovec. Na mesečnem zboro-vanju »Lipe« dne 25. oktobra je govoril dr. Val. Rožič jako zanimivo o dra-ginji, župnik Treiber pa o vporabi solnčne luči v bodočnosti in o katol. misijonih.

k Igra. Dne 5. oktobra se prične sezona na celovškem slovenskem gle-dališču pri Trabesingerju. Delavsko društvo bo predstavljalo: »Mlinar in njegova hči«.

*** Slovenska kuharica Magdalene Pleiweisove,** katero je v šestem natisu priredila S. M. Felicitas Kalin-šek, šolska sestra in učiteljica »Gospo-dinjske šole« v Ljubljani, radi nenad-nih težkoč še ne bo izšla že ta mesec (oktober), kot smo naznanili v nekate-rih oglaših, temveč šele koncem meseca novembra.

Snov knjige, ki se že štiri leta pre-delava in izpopolnjuje v najbolj večjih rokah, je namreč v zadnjem času tako narasla, da tiskarni ni mogoče iztiskati dela že ta mesec. Dodali smo tudi na-zorne slike med tekstom samim, vrhu-tega bo pa knjiga obsegala tudi 16 kras-nih večbarvnih tabel, katerih izvršitev istotako zahteva precej časa.

V naši kuharici je zapopadena vsa kuhinjska umetnost in knjiga bo tako izvrstna, da celo veliki narodi nimajo tako polpne in dovršene kuhinjske strokovne knjige.

Kljub vsem naknadnim spopolnit-vam pa ne bo cena nič višja, kot smo že prvotno določili; da moremo knjigo prodajati po tako nizki ceni, nam omo-gočuje samo to, ker smo jo tiskali v izredno velikem številu, kajti prepri-čani smo, da bodo po njej posegle vse slovenske gospodinje in kuharice.

Velika izdaja te knjige bo stala namreč broširana samo 5 K 20 v., vezana 6 K;

mala okrajšana izdaja brez slik pa broširana samo 3 K, vezana 3 K 60 vin.

*** Danilova ljudska igra:** »Dimeč«, strah kranjske dežele. — V spopolnitev ocene v včerajšnji številki Slovenca poročamo, da je igra prirejena za samo moške vloge in je izšla v 17. zvezku »Zbirke ljudskih iger« v zalogi »Katoliške Bukvarne« v Ljub-ljani.

*** Nagrobnice,** za četverglasni moš-ki zbor, priredil Francišek Marolt. Cena izvodu v obliki žepne izdaje 2 K

40 vin., posamezni glasovi niso izšli. — Zbirka, katero so naši pevski zbori pri izdaji z veseljem pozdravili, obsega po-leg že znanih lepih žalostink, kakor »Blagor mu«, »Jamica tiha«, »Nad zvez-dami«, »Človek glej«, »Usliši nas, Go-spod« itd. tudi izredno število drugih novejših globoko občutenih in najlep-ših nagrobnih spevov domačih in tujih skladateljev. Dalje še Foersterjev »Li-bera me Domine« in star harmoniziran psalm »Miserere mei Deus«. Oba speva se rabita pri mrtvaških sprevodih.

Vseh napevov je 26; med temi tudi brezdvomno najlepša, najveličastnejša in najresnejša Mendelsohnova nagrob-na skladba »Beati mortui«.

Ker bomo praznik Vseh svetnikov in spomin vernih duš kmalu obhajali ter je marsikje lepa in hvalevredna na-va-da, da pojo pevski zbori na pokopa-liščih popoldne ali pa zvečer na praz-nik Vseh svetnikov, in s pretresljivim petjem žalostink pozivljajo in obujajo spomin na mrtve, je ta pesmarica na-grobnih napevov istim neobhodno po-trebna. Opozarjamo torej posebno naše moške pevske zборе na omenjene na-grobnice.

Dobivajo in naročajo se v »Kato-liški Bukvarni« v Ljubljani.

Somišljeniki! Podpirajte — Ljudski sklad! Prispevke spre-jema tajništvo S. L. S., Miklo-šičeva cesta št. 6.

Telefonska in brzojavna poročila.

CESAR.

Dunaj, 25. oktobra. Glede cesarje-vega zdravja, o katerem so se razširjale zopet vznemirljive vesti, se poroča, da je njegovo stanje danes ugodnejše. Ce-sar je mirno spal in se danes zjutraj znatno boljše počutil. Nahod je nezna-ten in je upati, da bo cesar v kratkem času zopet popolnoma zdrav.

NOTRANJEPOLITIČNI POLOŽAJ.

Dunaj, 25. oktobra. Danes je zbor-nica končala prvo branje laške fakul-tetne predloge. Potem, ko sta govorila poslanca Tobolka in Kolessa, se je de-bata zaključila in sta prišla na vrsto generalna govornika Degaspera in Wa-stiana. Nato so se začeli stvarni po-pravki. Poslanec Pittacco je skušal ovreči trditve dr. Rybača, a ta se je nato tudi oglasil k stvarnemu poprav-ku in Pittacca sijajno zavrnil ter z ne-pobitnimi argumenti dokazal, kako Lah v Primorju slovensko šolstvo za-postavljajo. Nato se je seja prekinila, da se govorniki vpišejo v govorniško listo.

Pozornost parlamentarcev pa se danes ni obračala toliko na dogodke v zbornici sami kakor na dogodke, ki se vršijo za kulisami. Politična situacija je tako zapletena in kritična kakor še nikoli popreje. Vršila se je konferenca med načelstvom nemškega »National-verbanda« in ministrskim predsedni-kom baronom Gautschem. Gautsch vztraja na tem, da se pokličeta v kabi-net dva Čeha, čemur se pa Nemci do-zdaj upirajo. Prihodnji teden se ne bo do vršile seje v plenumu, da se da po-slancem čas za pogajanja. Govori se že, da odstopi poljedelski minister baron Widmann in da postane **deželni pred-sednik na Koroškem.** Vendar se zdaj ne da še nič gotovega reči in se ne ve, ka-ko se bo položaj razpletel. Zdi se, da se Nemci zdaj nagibajo bolj k mnenju, da bi bila parlamentarizacija kabineta boljša kakor pa rekonstrukcija potom izmenjave dveh ministrov z nacional-nima uradnikoma. Danes zvečer se vr-ši konferenca pri zborničnem predse-dniku dr. Sylvestru, od katere si neka-teri tudi obetajo razjasnitve položaja. Dopoldne pa se je vršila konferenca med načelnikom Poljskega kola Bilin-skim in dr. Grossom.

Kar se tiče laške pravne fakultete, je alpska nemško-nacionalna zveza z 11 glasovi proti 10 sklenila, da se na-čelno zoper njo ne izreče, da pa od-ločno protestira proti temu, da bi se namestila na Dunaju, v Tirolah ali pa v kakem nemškem mestu izven Tirol.

Dunaj, 25. oktobra. Vladno pred-logo o laški fakulteti je zbornica izro-čila proračunskemu odseku.

KRIZA FORMELNO IZBRUHNILA!

Dunaj, 25. oktobra. Načelnik nem-škega »Nationalverbanda« je ministr-skemu predsedniku baronu Gautschu sporočil, da so **Nemci proti rekonstruk-ciji kabineta z dvema češkima uradni-koma** in da v takem slučaju ne bodo več ostali v večini. S tem je kriza for-melno izbruhnila.

VELIKA BITKA PRI TRIPOLISU.

Rim, 25. oktobra. (Oficielno.) Gene-ral Caneva poroča: Pri boju, ki se je

vršil 23. t. m. pri Tripolisu, so se naše čete izvrstno držale. Izgube so sledeče: Od 11. polka bersaglierjev: 2 častnika mrtva, 10 ranjenih, glede moštva izgu-be še niso ugotovljene; od 82. pešpolka: en častnik ranjen, od moštva 4 ubiti, 10 ranjenih; od 84. pešpolka ranjena dva vojaka, od trdnjavske artiljerije en vo-jak ranjen, od »Rdečega križa« ranjena dva. Sovražnika smo popolnoma odbili z velikimi izgubami. Morali smo ustre-liti nekaj domačinov. Šest domačinov smo postavili pred preki sod. Več sto pa bom poslal v Italijo.

Tripolis, 25. oktobra. (Oficielno.) 23. t. m. so Turki in Arabci izvršili go-tovo že dolgo preje dogovorjen napad na italijanske čete. Najprej je Italijane napadla turška in arabska konjenica, potem pa še turška pehota, dočim so drugi tripoliški Arabci iz oaze padli Lahom v hrbet, oziroma jih napadli od strani. Prava bitka se je vršila pri Gar-garšu, kjer so Turki in Arabci bili iz-vrstno skriti za zidovi, griči in drevesi. Turška infanterija je štela tri polke, proti katerim je stal 84. polk Italijanov, katerim je prišel na pomoč 11. besa-glierski polk in 82. polk pehote. Napad turške kavalerije je bil le zvijača, da se posreči napad pehote od strani. Že po-noči so se v puščavi zapazili svetlobni signali. Turki so bili z Arabci v mestu dogovorjeni. Turki so se zdaj umak-nili. Noč na 24. t. m. je mirno pretekla.

Rim, 25. oktobra. »Tribuna« poroča o boju še, da so bili v akciji tudi to-povi in še drugi polki. 40. pešpolk, 11. polk bersaglierjev in pogorska bate-rija. 500 metrov stran od Lahov — boj se je vršil 23. t. m. zjutraj in dopoldne — so bili Turki in Arabci dobro zavo-rvani za griči. Lah so silno streljali skoro eno uro iz brzostrelnih pušk in topov. Turška in arabska konjenica se je nato umaknila, a nato je napadla Lahe turška infanterija pri Gargarešu. **Tudi laške bojne ladje so streljale.** Pri Škaršaratu so Arabci streljali Lahom v hrbet. — Iz tega poročila se razvidi, da je bila bitka bolj resna kakor bi se dalo sklepati iz poročila generala Caneva. Laško poročilo, da ima sovražnik »ve-like izgube«, je gotovo tendenčno.

ARABEC V TRIPOLISU ZABODEL LAŠKEGA VOJAKA.

Tripolis, 25. oktobra. Danes so tu-kaj usmrtili arabskega kavasa nem-škega konzula. Kavas je namreč ob pri-liku arabskega punta prigodom napada Turkov na Lahe 23. t. m. nekega laške-ga vojaka zabodel.

Pridobitev teže

Pristna samo s to znamko — ribičem — kot garancij-skim znakom Scottovega ravnanja.

se pri uporabi **Scottove** emulzije kmalu doseže, učinek, ki si ga prav posebno želimo v času okre-: vanja pri hujšanju ali ::

po boleznih ki človeka slabe.

Odrasli vsake starosti store torej dobro, da v takih časih osvežijo in ojačijo telo z uporabo lahko prebavne, dobro dišeče

Scottove emulzije

v dosegu zboljšanja splošne delazmožnosti.

Pri nakupu naj se zahteva Scott-ovo emulzijo. Znamka »Scott«, ki je že nad 35 let vpeljana, jamči za dobroto in učinek. — Cena izvirni steklenici K 2.50. — Dobi se v vseh lekarnah. 2003

11

Italijani in Turki so že edini, da je rumena oljna jedilna mast »Ceres« v kockah nedosežna mast za pecivo; pu-sti se dobro mešati, močnata jedila pa dobe po nji fin okus po orehih ter jo tudi najslabši želodec lahko prebavlja. Več o tem v oglasu, ki je bil priobčen v torek dne 24. t. m.

Izvid g. dr. Iv. Mallyja, ravnatelja avstro-ogrskene nacionalne bolnišnice v Cari-gradu, delegata višjega med-narodnega zdravstvenega sveta.

G. J. Serravallo v Trstu.

Na podlagi večletnih izkušenj Vam z veseljem potrjujem, da je raba **Serra-vallovega kina-vina z železom** ob malo-krvnosti in nevrasteniji vedno poka-zala zadovoljujoč uspeh, kakor tudi ob prebolelosti po težki bolezni.

Zato pa tudi prav pogosto bolni-kom, ki jih jaz zdravim, odrejam ta iz-delek, ki ga vsi, zlasti pa otroci zaradi blagoslovnosti radi uživajo in lahko prebavljajo.

V Carigradu, 29. dec. 1903.

Dr. Iv. Mally,

Zahvala.

3214

Za premnoge izraze tolažilnega sočutja in sožalja ob prerani smrti mojega soproga

Antona Zrimšek

mesarja, gostilničarja, sodavičarja in posestnika

izrekam tem potom vsem sorodni ikom prijateljem in znancem najiskrenejšo zahvalo. Posebno se še zahvaljujem zastopnikom mesarske zadruge ljub-ljanske, gostilničarske zadruge ljub-ljanske okolice, zastopstvu sodavičar-ske zadruge, slav. gasilnemu društvu iz Zg. Šiške, vsem darovalcem krasnih vencev in vsem, ki so od blizu in da-leč prihiteli spremiti predragega po-kojnika k večnemu počitku.

Koseze p. Ljubljani, 23. okt. 1911.

Franciška Zrimšek vdova.

Rogaški

Tempel

Styria

Donati

vrelec. Dietetična namiana pijača s obilno ogljikovo kislino. Pospešuje prebavo in izmenjavo.

Žele koncentriran medicins-ten vrelec, priporočljiv pri kroničnem želodčnem kataru, zaprtju, Brightovih ledicah, vrančnik oteklinah, jetrni trdnini, slatiču, snovizmen-skih boleznih, katarih dihalnih organov.

Zdravilen vrelec največje vsebine svoje vrste. Zlasti uporaben pri kroničnem drevenem kataru, obstopa-ciji, žolčnih kamnih, točnici trganju, sladkovni bolezni

Najmočnejši prirodni vrelec magnezijo-glauberske soli.

Veste

moja navada ni, da bi nekaj okrog govorila kar sem samo slišala!

Pri pralnem ekstraktu **„Ženska hvala“** sem se pa

sama prepričala,

da je najboljši in najzanesljivejši pralni prašek ter, da popolnoma nadomešča vsako bélenje perila. S pralnim ekstraktom **„Ženska hvala“** namočeno perilo, pere se v polovico krajšem času, brez truda in popolnoma čisto.

IV. KACIN, Ljubljana, Novi Vodmat 151

(blizu postaje cestne železn.), izdeluje vse vrste harmonije po najnovejšem ameriš-kem sistemu. Izdelane harmonije imam vedno v zalogi, katere si vsakdo lahko ogleda. — Sprejemam v popravilo stare harmonije in sploh vse druge lesene instru-mente. — Priznalna pisma na razpolago. — Cenik franko in gratis. 3213

Dr. Med. E. Gallatia

zopet ordinira

3199

3217 3

Lepo novo stanovanje

obstoječe iz 4 sob, kopalnice, verande in z vsemi pritlikina-mi ter s porabo vrta se odda takoj ali pa s 1. februarjem na Dunajski cesti št. 61. Natančneje se poizve pri lastniku Fr. Vidic Dunajska cesta št. 32 pritličje, : : levo na vogalu. : :

Zanimiv socialističen proces.

Koncem minulega tedna se je pri-čela v New Yorku obravnava radi zlo-čina, ki je stal dvajset človeških žrtev. Dne 1. oktobra minulega leta je zletelo v zrak poslopje časopisa »Los Angeles Times«; pri tem je bilo dvajset ljudi ubitih in mnogo ranjenih. Oblasti so razpisale 100.000 K nagrade dotičnemu, ki odkrije zločinca in več kot še enkrat toliko je razpisalo društvo delodajal-cev, ker se je slutilo, da je bil ta napad delo socialistov. Lastnik časopisa »Los Angeles Times« je bil namreč odločen sovražnik delavskih sindikatov in je tudi v tem smislu svoj list vodil.

Naravno je, da so obljubljene veli-ke nagrade spravile pokoncu veliko šte-tilo detektivov, ki so skrbno iskali zlo-čincev. Enemu izmed njih se je posre-čilo ujeti oba brata Mac Namara in ne-kega Mac Manigala. Vsi so dolgo tajili, končno je zadnji priznal po dolgem zaslišavanju truden, da so on in oba brata izvršili omenjeni napad. Proti temu priznanju pa je protestirala Tra-de Union Združenih držav. Ta namreč trdi, da gre le za komplot policije in jeklenega trupa, ki je hotela na ta na-čin zadati delavski organizaciji smrten udarec; dalje da so vse izpovedbe po-tvorjene in da je nastala eksplozija vsled uhajanja plina. Škode je povzro-čila ta eksplozija nad 15 milijonov K. Sklicana so bila takoj velikanska de-lavska zborovanja, na katerih so v ognjevitih govorih proti obdolžitvi pro-testirali. Obenem se je priredila zbirka za zagovornike obtožencev. Zbralo se je nad 500.000 kron, kar pa daleko ne za-dostuje, ker, kakor znano, je leta 1907 bil voditelj sindikata rudarjev W. Hey-wood obtožen umora guvernerja v Ida-hu. Bil je oproščen, a proces je veljal Trade Union poldrug milijon kron.

Krog tisoč oseb je bilo poklicanih, da se iz njih vrst zbere porota. Seveda bo to zelo težko, ker obtožba odklanja vsakega člana delavske organizacije, medtem ko zagovorniki ne dopuste k poroti nobenega delodajalca. Izid pro-cesa se pričakuje z veliko napetostjo. Socialisti izjavljajo, da če se na podlagi lažnjivih izpovedb Mac Manigala obsodita brata Mac Namara, tedaj bo zahte-valo 10 milijonov ameriških dolarcev obračun od justice.

Književnosti.

* **Zgodbe fare Škocjan pri Dóbro-vah.** Spisal P. Bohinjec, župnik. Tisk J. Krajec nasl. v Novem mestu. — Zalo-žil pisatelj. — Cena 1 K 40 vin. broši-rana, 1 K 60 kartonirana. — O tej knji-gi smo dobili še naslednjo oceno: Na tesnem prostoru 112 strani pisatelj knjižice podaja čitatelju vse bistveno važno, izbrano gradivo o zgodovini Škocijanske fare pri Dóbrovah; načrta staro in novejšo zgodovino fare, ki se sme v naši deželi prištevati med naj-starejše. Kraj ležeh ob starorimski cesti, kjer je bil znamenit trg Gotno brdo. Gospod pisatelj nam poda topografijo in statistiko, navede cerkve in kapele, šole in graščine, ustanove, bratovščine in društva, našteje imena župnikov, kapelanov in odličnejših faranov, iz-med katerih obširneje govori o Fr. S. Metelku, ki je velik dobrotnik župnije in o slavnoznanem misijonarju dr. Ign. Knobleharju. Gradivo je nabrano na podlagi raznih tiskanih virov, ki so vsi navedeni pod črto; mnogo je pisatelj zajel iz farnega arhiva in s tem mnogo važnih dogodkov otehl pozabljenosti. — Knjigi se pozna, da jo je pisal v pisa-teljevanju zelo verziran slovstvenik. Slo-g je krepak, beseda teče gladko in je pisana objektivno tudi tam, kjer je pisatelj sam posegal v zgodovino fare v najnovejši dobi. Strokovna kritika bo seveda pogrešala in dostavljala marsikatero podrobnosti, naštevala ne-porabljene zgodovinske vire, ki so bili pisatelju živečemu na kraju brez arhi-vov in od splošne komunikacije zelo oddaljenem nepristopni. Spisal je pisa-telj knjigo za spomin in slovo ob 10let-nici župnikovanja na tej fari, ki se od-likuje po nenavadni legi in zanimivi preteklosti. Knjiga je dragocen kamen-ček za stavbo naše domače zgodovine.

* **Za naše matere, žene in dekleta** vevlačna knjiga: »Gospodinjstvo«. — Navodilo za vsa v domačem gospodinj-stvu važna opravila. Sestavila S. M. Lidvina Purgaj, prednica šol. sester in voditeljica gospodinske šole v Marija-nišču v Ljubljani. Cena je zelo nizka in znaša 2 K 20 v za proširan in 2 K 80 v za vezan izvod, po pošti 30 v več. Knjigo je založila Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Tem potom javljamo, da je vkljub temu, da smo imeli hudo konkurenco dne 20. oktobra naročila **kraljeva srbska vlada**

15 Adler-jevih pisalnih strojev

in nekaj dni poprej **deželna vlada za Bosno in Hercegovino** 3216

43 Adler-jevih pisalnih strojev

lv. Jax & sin, Ljubljana
kot zastopnik tovarne Adler

Slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini usojam si kar najtopleje priporočati svojo bogato zalogo

nagrobni spomenikov

iz najraznovrstnejšega kamna. Zaloga se nahaja v moji delav-nici in na dvorišču pokopališkega oskrbnitva. Istotam so na razpolago tudi cementni in kamniti nagrobni okvirji lastnega izdelka. Izvršitev naročnin bodisi iz granita, sijenita, labradorja, kraškega in beljaškega marmorja itd., jako točno in z nizkimi cenami. Preskrbujem tudi slike po najnižjih cenah. 2750

Z odličnim spoštovanjem

Fr. Kunovar kamnoseški mojster **Ljubljana** novo po-kopališče

ANTON ŠARC, Ljubljana.

Izdelovanje perila, pralnica in svetlolikalnica na električen obrat, priporoča zelo dobro in solidno izdelano **perilo po nizkih cenah.**

Opreme za neveste!

Perilo za deklice in dečke, za otroke, platno šifon, švicarske vezenine, se kupi zelo ugodno, rjuhe, brisalke, prte, prtiče, nogovice, maje.

Tetra-perilo

za gospode in gospe. Kdor trpi na prehladu reumatizmu, trganju in ishiji, naj le to perilo nosi, ta poskušnja bode vsacega zadovoljila.

Vzorci so vsakemu na razpolago.

1787 (1)

Telefon 237.

Zajec & Horn

Telefon 237.

Ljubljana, Dunajska cesta šte. 73

Beton in železo - beton.

Fundamenti.

Stropovi.

Mostovi.

Vzidava turbin.

Stopnice.

Tlakovi.

Ksilolit.

Cevi za kanale, najboljši strešnik našega časa asbest - cementni škrlj (Zenit) patent Hloch vedno v zalogi. Edini zastop za Kranjsko.

Umetni kamen (okraski za façade, obhajilne mize, balustrade).

Somišljeniki — zahtevajte v gostilnah — računske list-ke „Slovenske Straže!“ Na-ročajo se v pisarni „Sloven-ske Straže“ v Ljubljani.

Vdovec

odlična oseba, stanujoč na deželi, srednjih let, se želi v svrhu ženitve seznaniti s pošteno, zmerno žensko samsko ali vdovo, starosti 30 do 40 let.

Pojasnila daje upravništvo „Slo-venca“. 3168 3

Dobrodoča in staroznana

restavracija

v sredi mesta Ljubljane se da **— takoj v najem. —** 3215

Pojasnila daje **IVAN DACHS, Marija Terezija cesta šte. 16.**

Mladič

ki govori slovensko in nemško išče službe v kakšnem hotelu. Naslov pove uprava lista. 3124

3195

PURANI

160 komadov, težki po 8 kg so letos zadnji-krat na prodaj do petka na Vodnikovem trgu.

Plahte za vozove

pokrivala za komate in odeje, platno za jadra za meter najceneje pri Štefanu Nagy, trgovina z že-leznino, Ljubljana, Vodnikov trg šte. 5. 2822

ŽIMA

morska trava, peresa za pohištvo kakor tudi vsi tozadevni predmeti se dobe pri Štefanu Nagy, trgovina z železnino, Ljubljana Vodnikov trg, šte. 5. 2821

Hiša

za eno ali dve stranki z dvo-riščem in lepim sadnim vr-rtom se ceno proda Potrebne kapitala 2600 K. Natančneje se izve Rožna dolina, Ljubljana cesta 7. št. 154. 3083

Lastniki vrednostnih papirjev, kapitalisti in borzni interesenti čitajo

„Wiener Stimmungs-Bericht“

(Izhaja tedensko).

Vsebina: Tržna tendenca. Finančni tedenski pregled. Zunanje borze. Informacijska rubrika.

Posebej omenjeno: Alpska montanska družba. Skodove tvornice. Ogrska splošna premogokopna družba. Plinarnice Manu-schek. Pivovarnica Poschach. Union, druž-ba za stavbno blago. Buštěhradská želez-nica. Gösska pivovarnica. Anglo-Avstrijska banka. Orientske železnice. Agrarna in rentna banka. Avstrijski Lloyd. Dunajski Bankverein. Delnice državnih železnic. Zemljiško kreditni zavod. Ogrska hipo-tečna banka. Nizjeavstrijska eskomptna družba. Mednarodna družba za zava-rovanje proti neugodam. Tržaške plinove delnice. Podunavska paroplovna družba. Tvornica za železo in pločevino Union. Bakrene tvornice avstrijske. Unionska banka Ley-kam-Vevče. Länderbanka. Foncière, peš-tanska delniška zavarovalna družba. Živno-stenska banka. Južna železnica. Splošna prometna banka. Liesniška pivovarnica. Avstrijski Feniks, zavarovalna družba. Za-hodnočeška rudniška družba. Nádražke delnice. Kreditni zavod. Gebr. Enderlin d. d. Dunajska stavbna družba. Brnska tvornica sveč. Praška železindustrijska družba. Wernldove delnice. Trboveljska premogokopna družba. Gelsenkirschenski rudnik. Rudnik Phönix. Deutsch-Luxen-burški rudnik. — **Kurzna poročila in pre-mijski postavki za vodilno spekulacijske papirje dunajske, berlinske in londonske borze.** — Dobiiva se gratis in franko pri bančni trdki

ERVIN & CO., Dunaj I., Tuchlauben št. 8. 3084

! Ako še niste, pošljite naročnino! !